

CIMENTANDO A LECTOESCRITURA

MARZO 2024

SARA RODRÍGUEZ

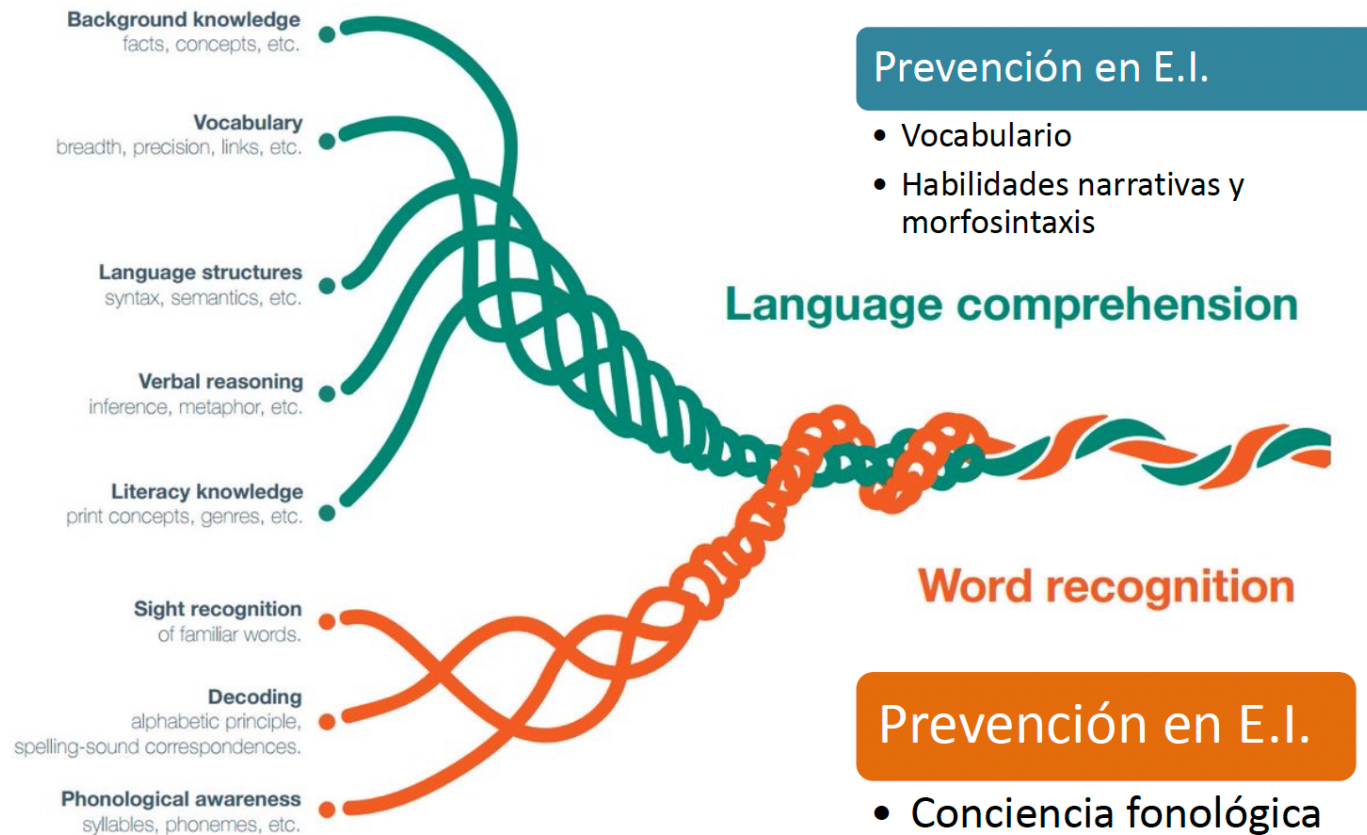
LAURA SANMARTÍN

añmal

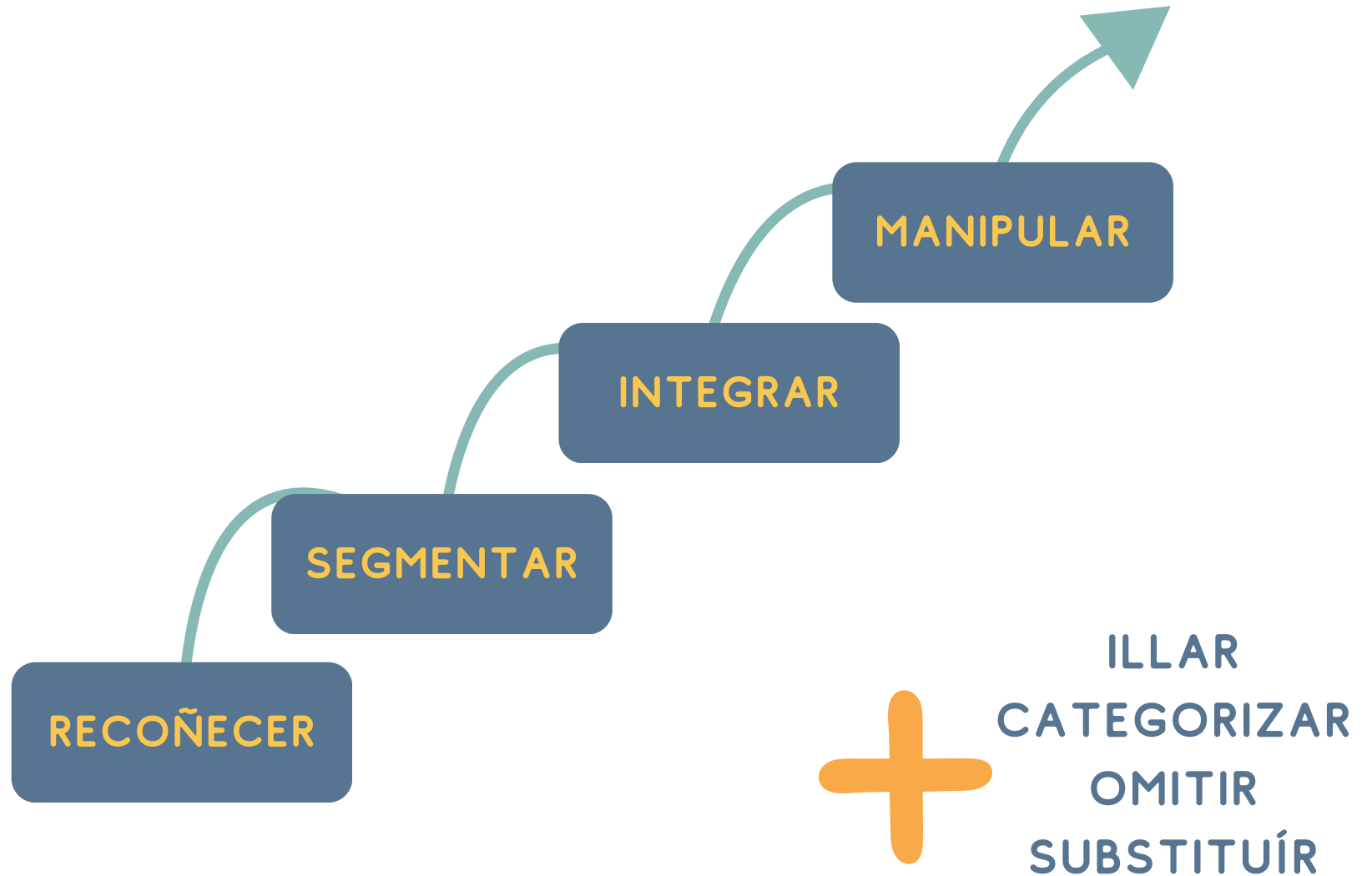
REVISAMOS CONCEPTOS

MODELO DE DOBRE CORDA

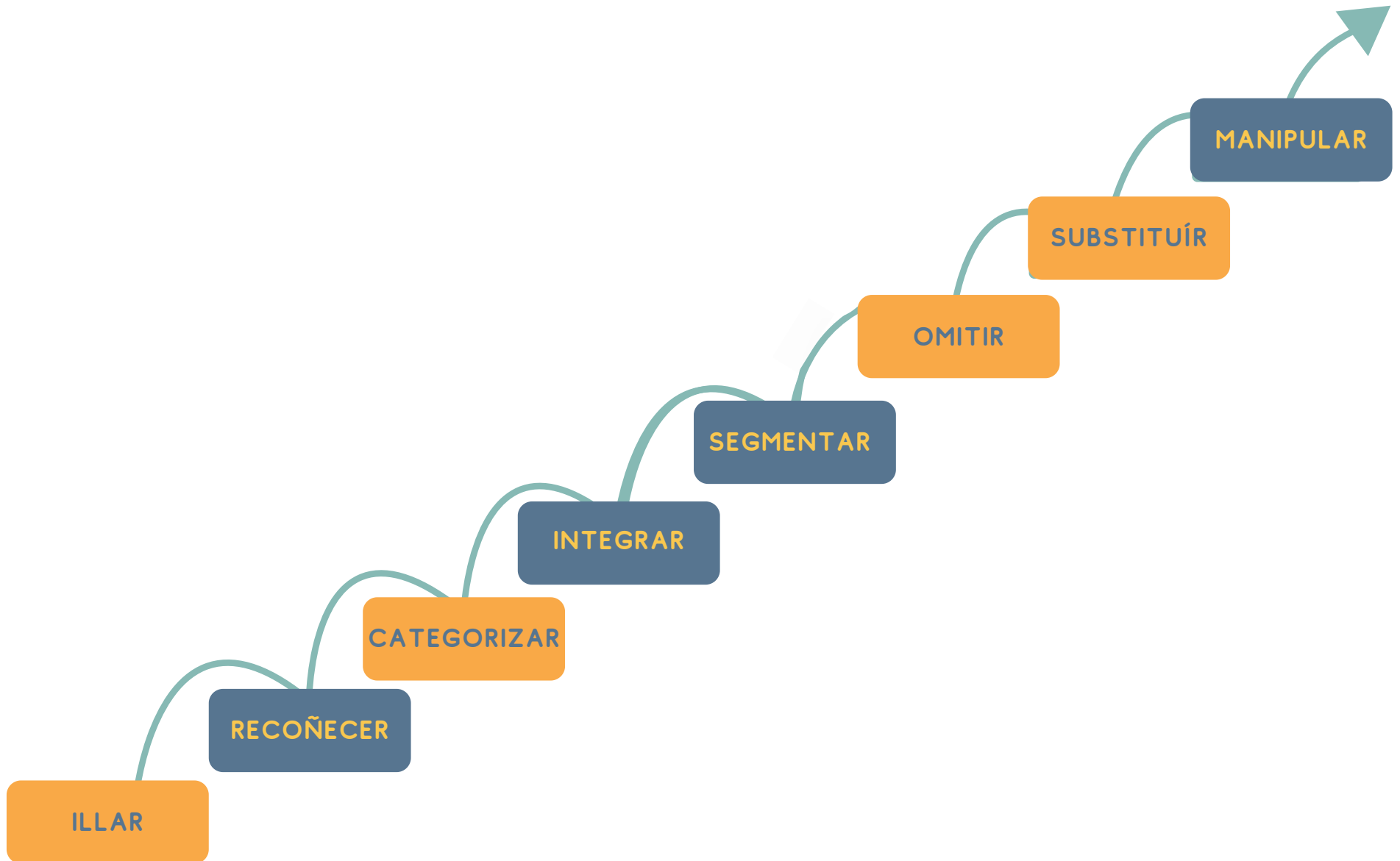
FIGURE 1: THE MANY STRANDS THAT ARE WOVEN INTO SKILLED READING⁷

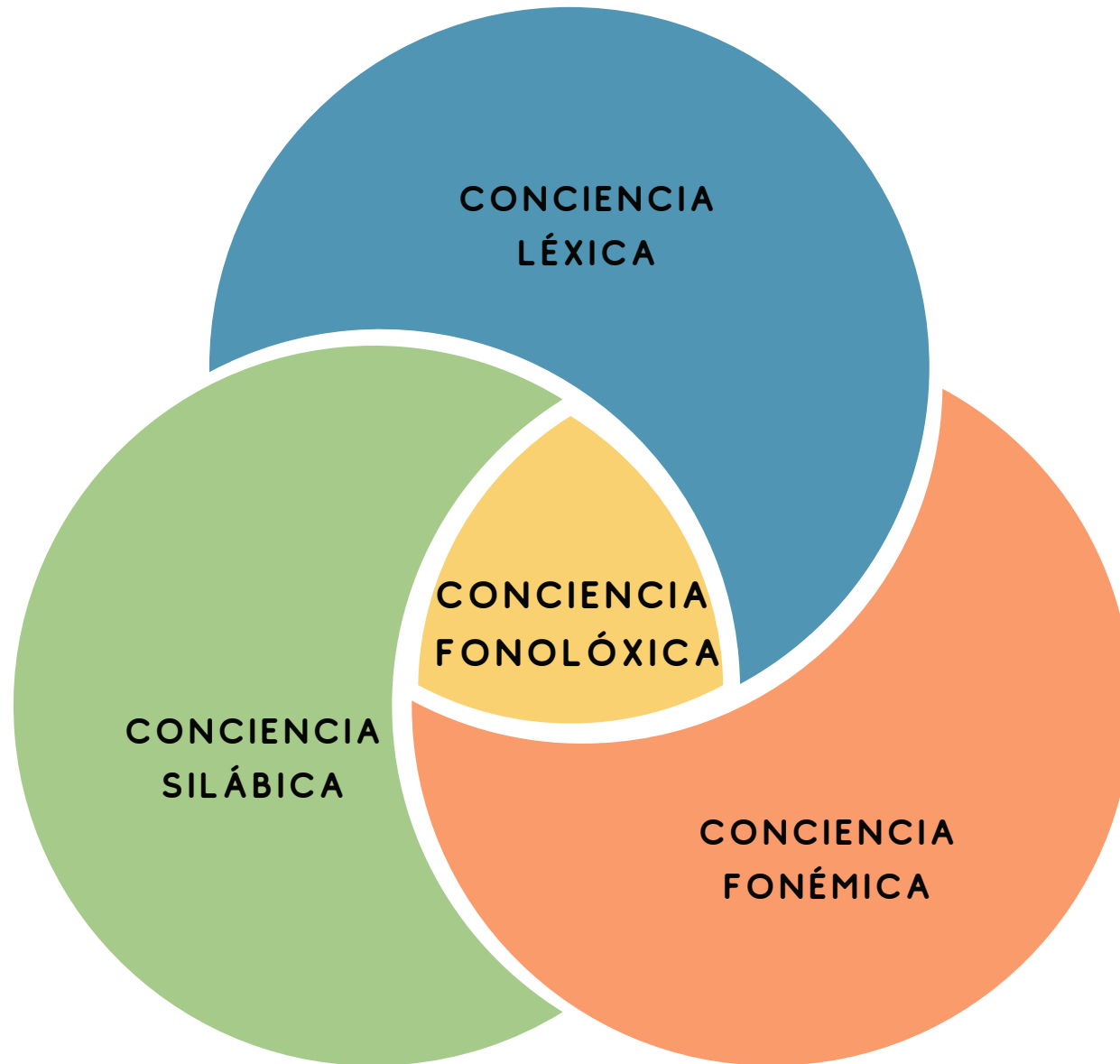
REVISAMOS CONCEPTOS

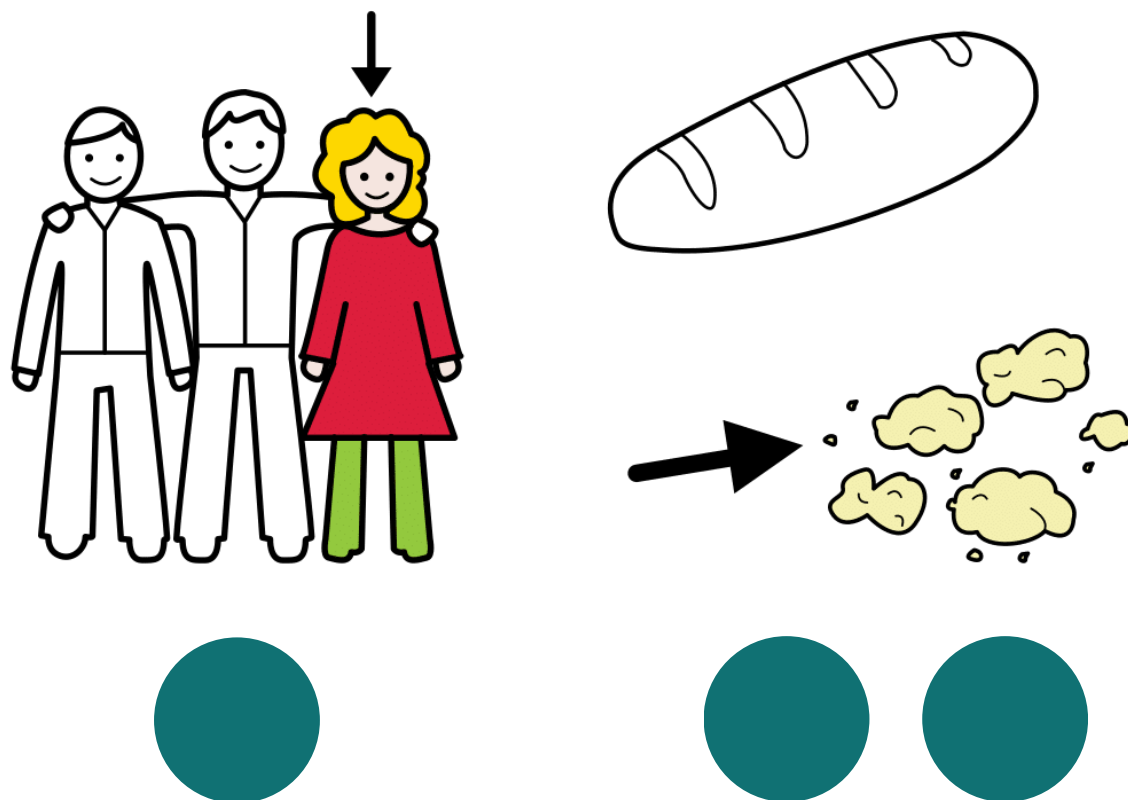
REVISAMOS CONCEPTOS

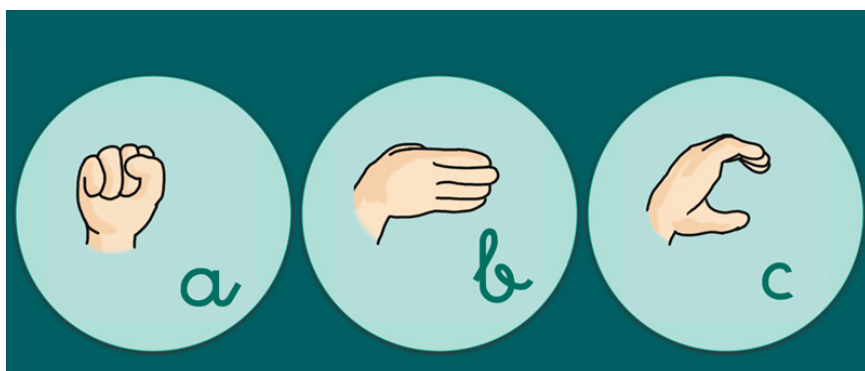
REVISAMOS CONCEPTOS

APOIOS VISUAIS

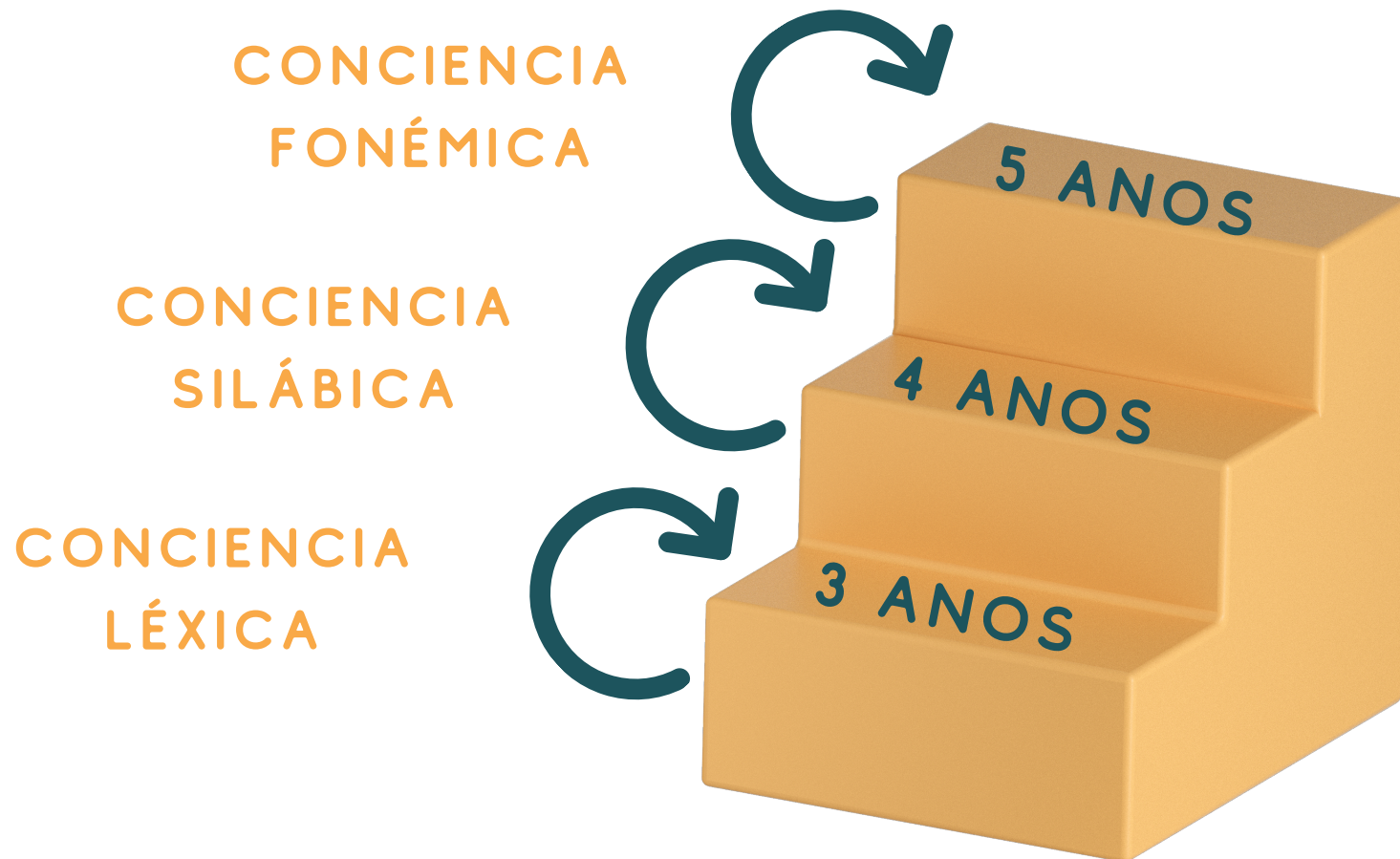
APOIOS VISUAIS

b, u	c, K, qu	d	f
g	j	l	ll, y
m	n	ñ	rr
r	s	t	z

ADAPTAR

ACTIVIDADES E MATERIAIS

REVISAMOS CONCEPTOS

INTERVENCIÓN EN VOCABULARIO

MÉTODO
SILVERMAN

VALE - K

NOVA PALABRA: _____

REPETIR:

SÍLABAS :

DEFINICIÓN: _____

SINÓNIMO/ _____

ANTÓNIMO _____

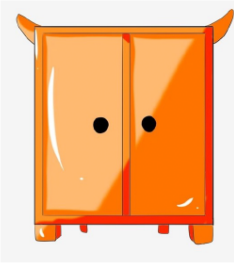
FRASE: _____

DEBUXO:

REVISAMOS CONCEPTOS

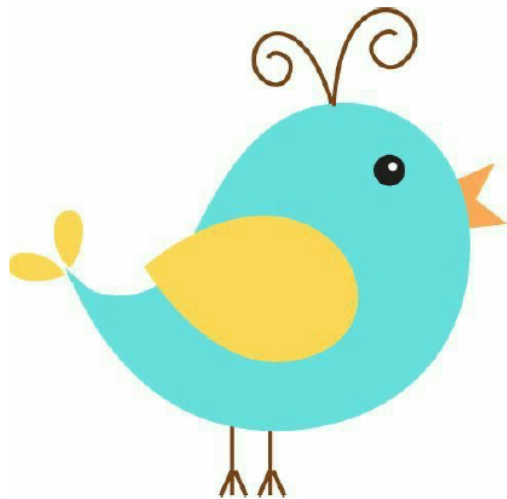
INTERVENCIÓN EN NARRATIVA

STORYCHAMPS

REVISAMOS CONCEPTOS

PROGRAMA PARA O DESENVOLVEMENTO DA LINGUAXE ORAL

Conciencia fonémica

Comprensión auditiva

Vocabulario

Habilidades narrativas

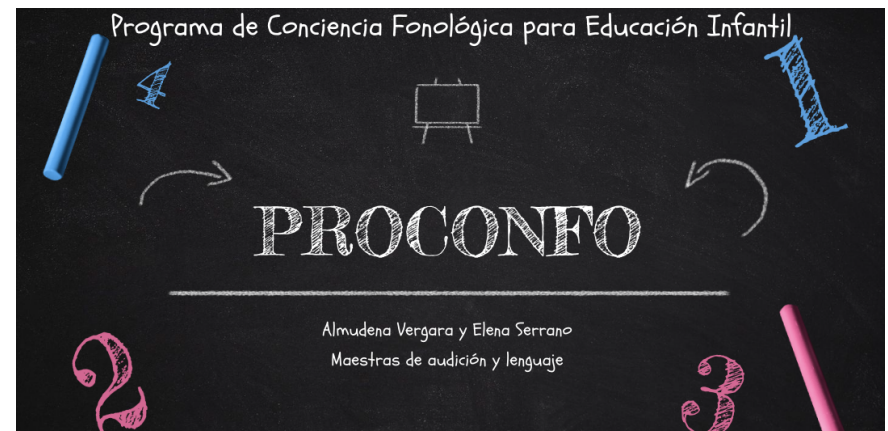
Programa para el desarrollo del lenguaje oral en Educación Infantil

Grupo INDEA

REVISAMOS CONCEPTOS

PROGRAMAS SECUENCIADOS E ESTRUTURADOS

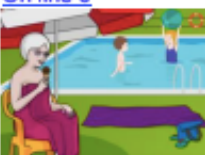
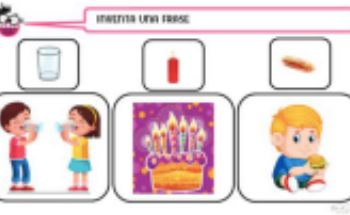
COMUNICARNOS

PROCONFO

REVISAMOS CONCEPTOS

COMUNICARNOS

4 AÑOS SEPTIEMBRE 2022		Descargar quincena 1	Código boquitas. AQUÍ	DESCARGA AYUDA 1 Y AYUDA 2	1
MEMORIA AUDITIVA (Repaso)		CONCIENCIA LÉXICA MORFOSINTAXIS			
1. Memoria auditiva: Recuerda (2 palabras) (AYUDA DESCARGA) - Descarga 1.1. pps y ppsx. - Descarga 1.2. pps y ppsx. - Descarga 1.3. pps y ppsx. - Descarga 1.4. pps y ppsx. • ON LINE genially: aquí • (Se puede hacer la actividad de forma oral)		1. Conciencia léxica: Descargar: • Ficha para imprimir • Juego 1 (Sencillo) • Juego 2 • Juego 3 (+ Difícil) On line: • On line 1 • On line 2 • On line 3 • On line 4 • On line 5 LÁMINAS PARA TRABAJAR LENGUAJE ORAL Láminas on line: • On line 1 • On line 2 • On line 3 • On line 4 • On line 5 • On line 6 			
2. Memoria auditiva: Recuerda (3 palabras) (AYUDA DESCARGA) - Mem auditiva 2.1. pps y ppsx. - Mem auditiva 2.2. pps y ppsx. - Mem auditiva 2.3. pps y ppsx. - Mem auditiva 2.4. pps y ppsx. • ON LINE genially aquí 		1. Inventamos frases Descargar: • Juego 1 • Juego 2 • Juego 3 • Cuaderno de inventar frases On line: • Juego 1 • Juego 2 • Juego 3 • Cuaderno de inventar frases 			
		1. Ordeno y construyo frases Descargar: Ordeno y construyo • Descargar 1 • Descargar 2 • Descargar 3 On line: Genially Mascotas on line Ordeno y construyo • Juego 1 • Juego 2 • Juego 3 			

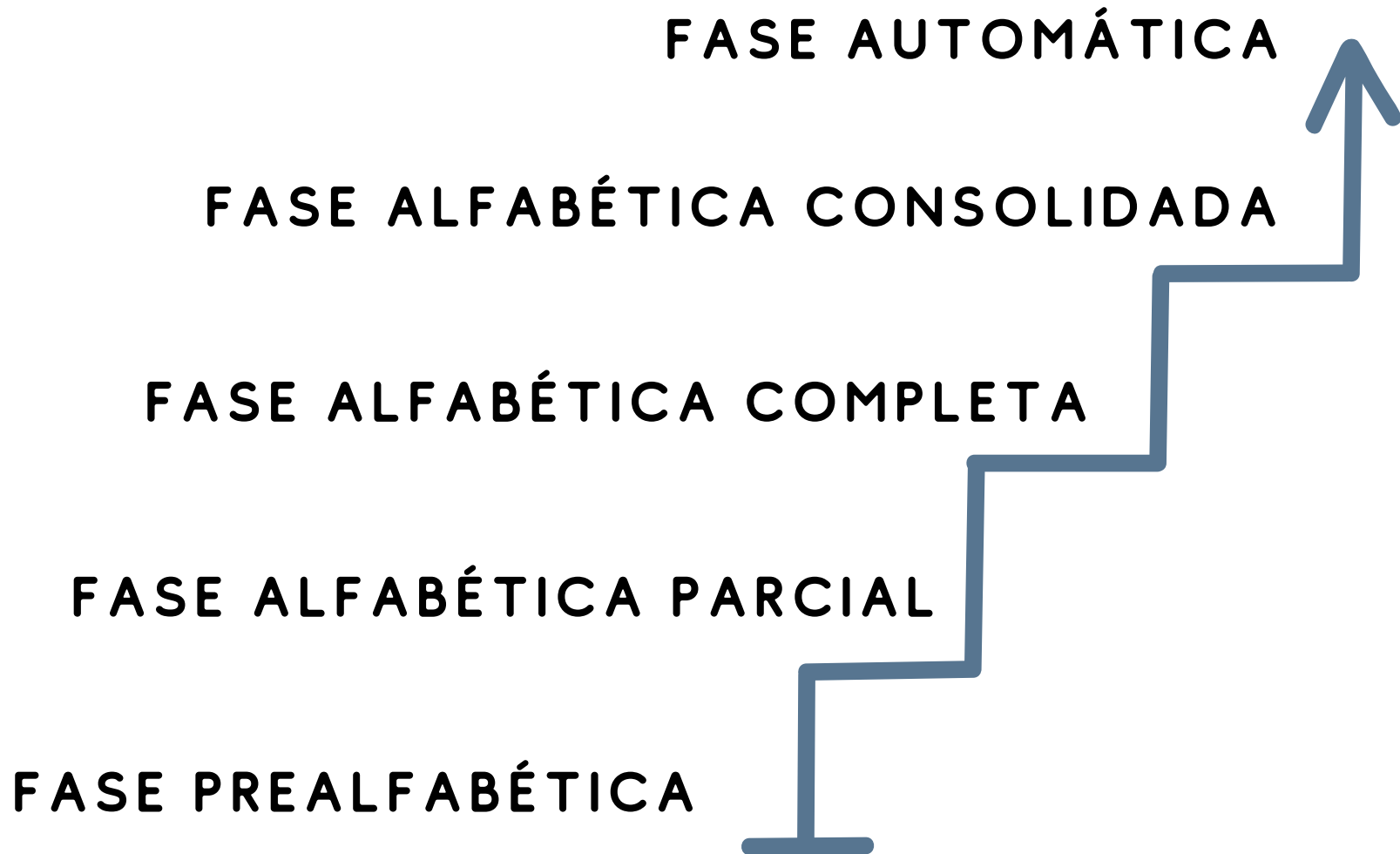
REVISAMOS CONCEPTOS

PROCONFO

ACTIVIDADES Y SECUENCIACIÓN
SESIÓN 1 y 2.- Memoria auditiva: series de 1 y 2 palabras. Conciencia silábica: contamos cuantas sílabas tiene la palabra 1 y 2.
SESIÓN 3 y 4.- Memoria auditiva: series de 2 a 5 palabras. Conciencia silábica: identificar la estructura silábica de palabras 1 y 2.
SESIÓN 5.- Memoria auditiva: oraciones de 4 elementos. Conciencia silábica: contar el número de sílabas que tiene una palabra.
SESIÓN 6.- Memoria auditiva: oraciones de 4 elementos. Conciencia silábica: clasificar palabras con un determinado nº de sílabas.
SESIÓN 7.- Memoria auditiva: oraciones de 4 y 5 elementos. Conciencia silábica: emparejar las palabras con igual número de sílabas.
SESIÓN 8.- Memoria auditiva: oraciones de 5 y 6 elementos. Conciencia silábica: veo - veo silábico.
SESIÓN 9.- Memoria auditiva: oraciones de 6 y 7 elementos. Conciencia silábica: parejas de palabras según sílaba inicial.
SESIÓN 10.- Memoria auditiva: oraciones de 7 elementos. Conciencia silábica: <i>verdadero o falso</i> con sílaba inicial.
SESIÓN 11.- Memoria auditiva: oraciones de 6 a 9 elementos. Conciencia silábica: tira el dado.
SESIÓN 12 y 13.- Memoria auditiva: oraciones de 6 a 9 elementos. Conciencia silábica: encuentra las palabras que terminan igual 1 y 2.
SESIÓN 14.- Memoria auditiva: oraciones de 6 a 9 elementos. Conciencia silábica: encuentra las palabras que terminan por...

REVISAMOS CONCEPTOS

FASES LECTURA

REVISAMOS CONCEPTOS

ORDE DA ENSINANZA DOS GRAFEMAS

SEMANA 1:

S, M, L

SEMANA 2:

F, N, B

SEMANA 3:

P, T, D

SEMANA 4:

V, J, H

SEMANA 5:

QU, C, K, Z

SEMANA 6:

R, CH, Ñ, LL, G

REVISAMOS CONCEPTOS

PRINCIPIOS PARA A ENSINANZA DA LECTURA

1. ENSINANZA CFG

2. TRABALLAR
O SON DAS LETRAS

3. DECODIFICAR
SEN CORTAR A
FONACIÓN

4. SECUENCIACIÓN

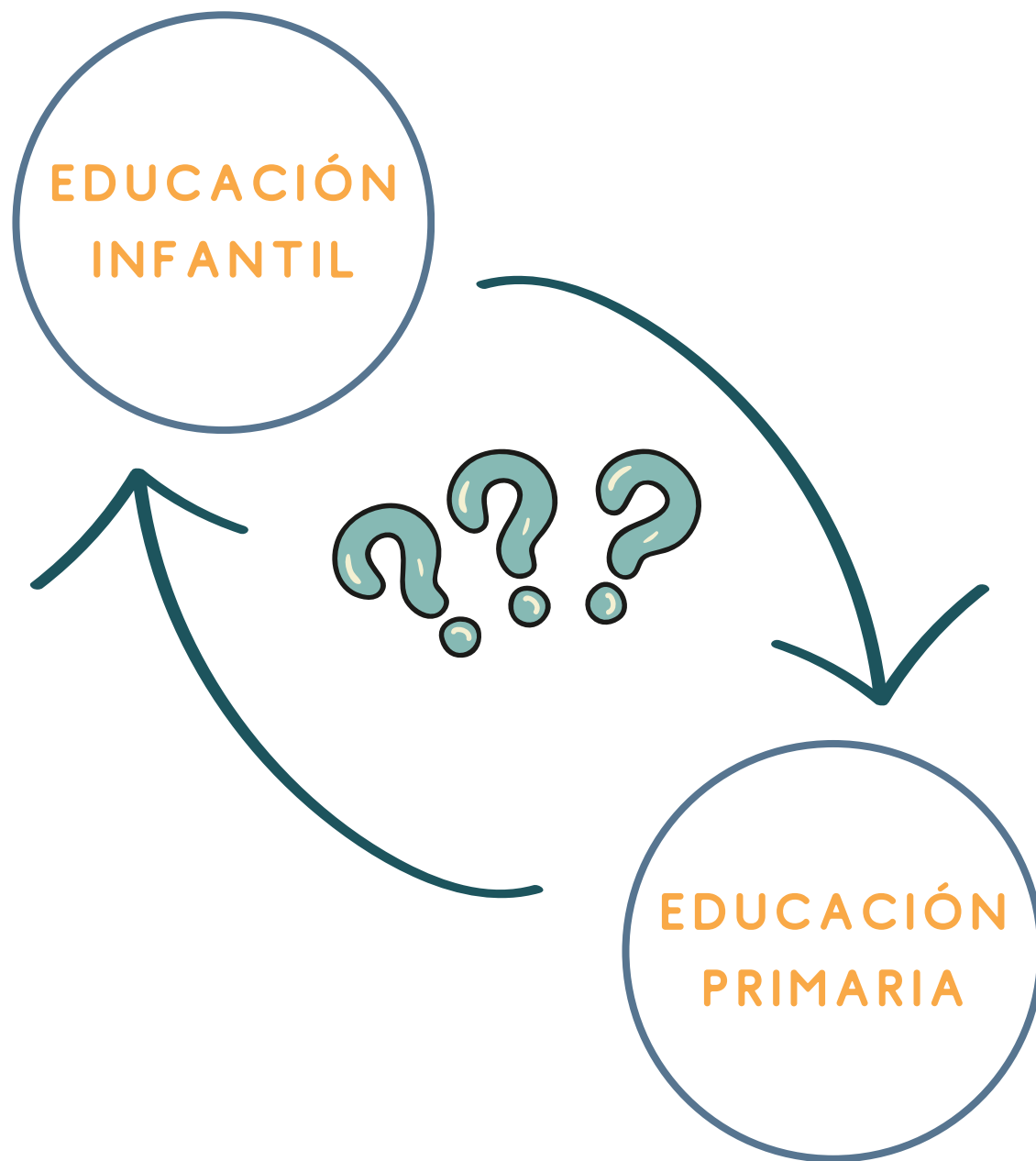
5. NON
RECOÑECIMENTO
GLOBAL

6. DETECCIÓN DA
DISLEXIA

7. DECODIFICAR NON É SUFICIENTE
PARA SER UN BO LECTOR

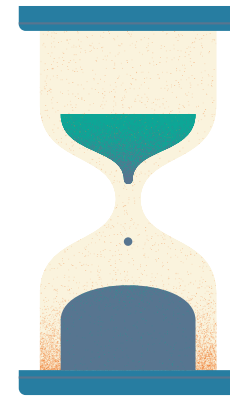
DÚBIDAS

PREVENCIÓN COMO PRINCIPIO

EVITAR O
EFECTO
"BOLA DE NEVE"

ERRADICAR O
"XA FALARÁ"

PREVENCIÓN COMO PRINCIPIO

FITOS DA LINGUAXE DE 2 A 3 ANOS

- Segue instrucións sinxelas *"colle o lápis", "ponte a chaqueta"...*
- Di o seu nome, levanta os dedos para dicir a súa idade.
- Refírese a si mesmo/a como "eu" en lugar do seu nome.
- Utiliza frases curtas de 2 a 4 palabras como *"quero máis"* ou *"papá dame máis galletas"*.
- Combina substantivos e verbos como *"mamá, imos"*,
- Nomea imaxes e cousas comúns.
- Pregunta *"Que é iso?"*, *"Onde está...?"* e *"Por que?"*.
- Repite palabras que escoitou nunha conversa.

FITOS DA LINGUAXE DE 3 A 4 ANOS

- Divírtese coa linguaxe e desfruta cos absurdos verbais.
- Entende “onte”, “verán”, “pola mañá”, “esta noite”, etc.
- Coñece o seu apelido, o nome da rúa na que vive e varias cancións infantís.
- Comeza a obedecer solicitudes como “*pon o xoguete debaixo da cadeira*”.
- Usa pronomes como “*eu*”, “*tí*”, “*meu*”, “*nós*” e “*eles*”.
- Fala con oracións de 5 a 6 palabras.
- Fala o suficientemente claro para que os estraños o entendan.
- Fala sobre o que fai na escola ou na casa dos seus amigos ou sobre o que pasou durante o día.

FITOS DA LINGUAXE DE 4 A 5 ANOS

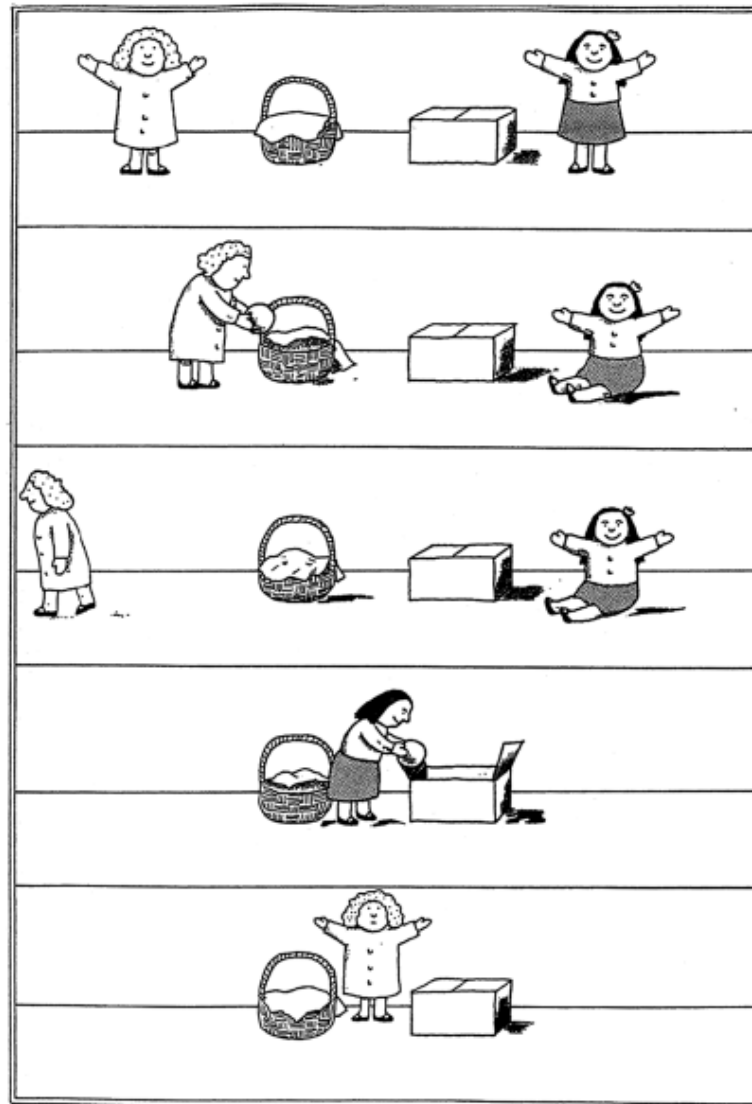
- Segue ordes máis complicadas como *"pon a roupa, cepilla os dentes e colle a mochila"*.
- Entende a maioría do que se fala na casa e no cole.
- É capaz de manter unha conversa.
- Fala de distinta maneira, dependendo do oínte e do lugar.
- Lembra parte dunha historia que lle contaron.
- Usa tempo futuro.
- Conta historias máis longas.
- Fai moitas preguntas.

FITOS DA LINGUAXE DE 5 A 6 ANOS

- Comprende oracións complexas.
- Ten unha lonxitude de oración de máis de 8 palabras.
- Distingue man esquerda e dereita en sí mesmo.
- Utiliza oracións complexas como pasivas, condicionais e circunstanciais de tempo, entre outras.
- Fala con moita claridade, enténdenlle os estraños.
- Fai uso da imaxinación para crear historias e contalas.
- A Teoría da Mente está moi desenvolta.
- Fai trampas no xogo.

TEORÍA DA MENTE

SALLY E ANNE

FITOS DA

LINGUAXE

añmal

SINAIS DE ALARMA

PRODISLEX

PROTOCOLOS DE DETECCIÓN Y
ACTUACIÓN EN DISLEXIA

PROTOCOLO PARA LA
INTERVENCIÓN
PSICOEDUCATIVA DE
LA DISLEXIA Y/U
OTRAS DIFICULTADES
ESPECÍFICAS DEL
APRENDIZAJE

XUNTA DE GALICIA

SINAIS DE ALARMA

3 ANOS

- Ausencia de iniciativa para comunicarse.
- Non di o seu nome.
- Omite as consonantes iniciais da palabra.
- Emprega unha soa palabra para nomear todo.
- Fala inintelixible nun 50%.
- Escasa produción de frases de tres elementos.
- Erros na comprensión de preguntas tipo Q. e en instrucións que competen a dous obxectos.

SINAIS DE ALARMA

4 ANOS

- Non usa normas sociais de saúdo e despedida.
- Usa unicamente oracións de tres palabras ou menos.
- Presenta dificultade na narración e descrición dos acontecementos.
- Fala non intelixible fóra da súa contorna.
- Confunde palabras no seu significado.
- Non fai preguntas.
- Non comprende as normas dos xogos.

SINAIS DE ALARMA

5 ANOS

- Escasa atención a contos ou historias longas.
- Non é capaz para describir obxectos.
- Non usa frases complexas nin compostas.
- Frecuentemente produce oracións gramaticalmente incorrectas.
- Dificultades para recuperar palabras á hora de narrar.
- Dificultade para comprender frases longas, complexas ou de significado abstracto.

SINAIS DE

ALARMA

EN TODA A ETAPA DE EDUCACIÓN INFANTIL

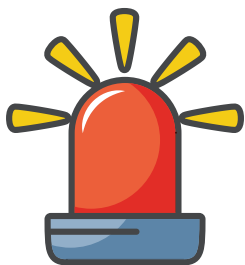
- Dificultade de recuperación da información xa almacenada na memoria.
- Dificultade en memoria auditiva: aprender cancións, seguir ritmos musicais, seguir instrucións.
- Falta de habilidade para lembrar o nome das cousas (cores, formas, nomes de compañeiros)
- Confusión no vocabulario, nas secuencias e nos conceptos temporais (hoxe, mañá, antes, despois, agora, logo, primeiro, segundo... días da semana, números...).
- Confusións de fonemas na linguaxe espontánea, que, ademais, adoita ser pouco clara.

SINAIS DE ALARMA

EN EDUCACIÓN PRIMARIA

- Sinónimos e antónimos.
- Continuos erros en lectura.
- Erros na escritura.
- Dificultades para recordar o aprendido.
- Problemas para relacionar os coñecementos novos cos xa adquiridos.
- Moitas faltas de ortografía natural.
- Diferenza significativa entre a expresión oral e a escrita.
- Maior dificultade para a aprendizaxe de linguas...

SINAIS DE ALARMA

CUESTIONARIO ENTREVISTA INICIAL

PAUTAS PARA AS FAMILIAS

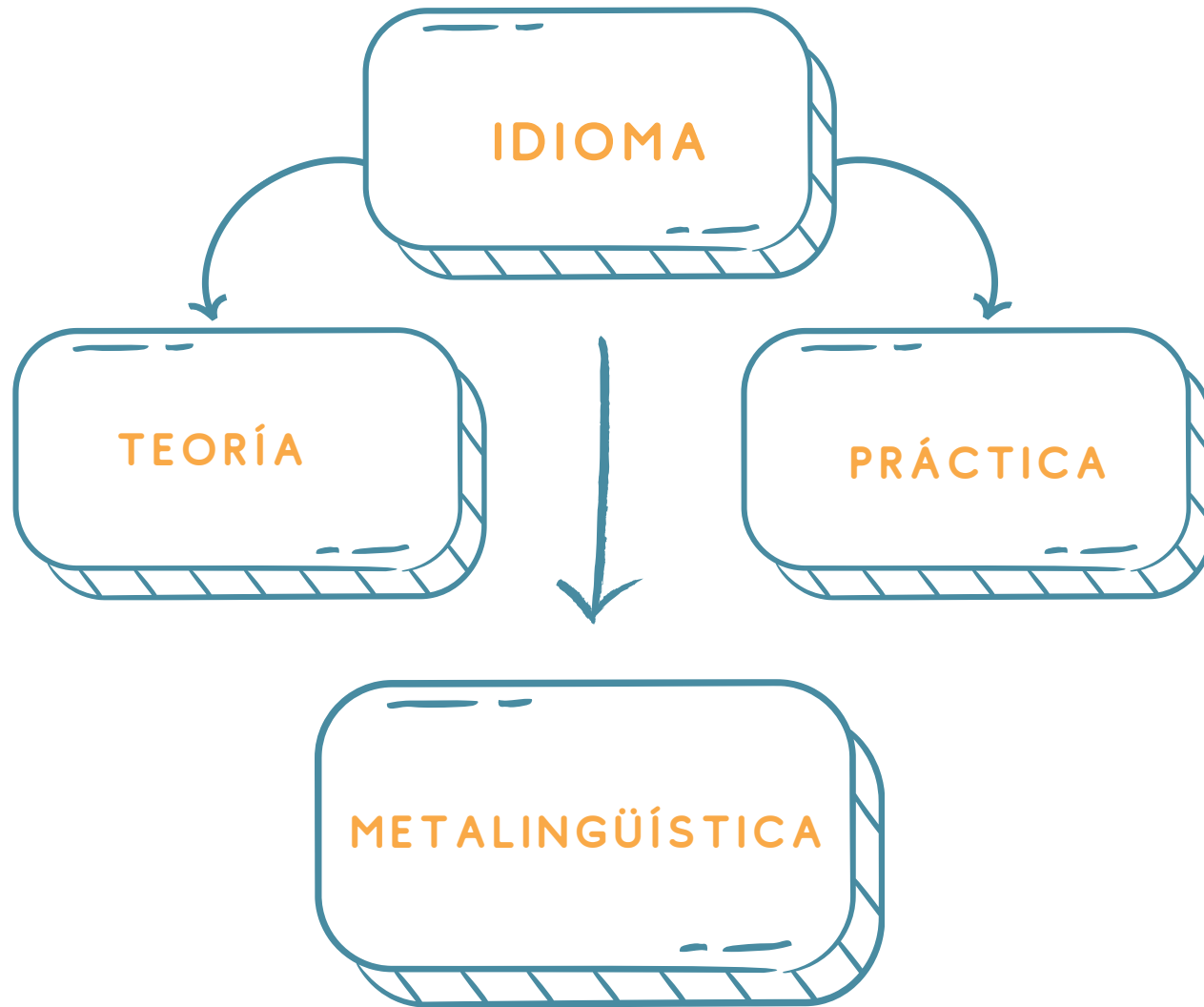
HABILIDADES PREVIAS Á LECTURA E ESCRITURA

METALINGÜÍSTICA

MEMORIA
AUDITIVA

INFERENCIAS

GRAFOMOTRICIDADE

O QUE
SEI

O QUE
MIRO OU
ESCOITO

INFERENCIA

MEMORIA AUDITIVA

**Lembra e almacena a curto prazo
a información sonora que
recibimos do entorno**

- Da Picoña ven un camión cargado de...
- A frase máis longa do...
- Simón di...
- Xogos de instrucións orais (dinosaurios, patrulla canina, papá Noel...)
- Lembrar series de 2, 3, 4, 5 palabras
- Cal non dixen?
- Cal quitei?
- Que cambiei na orde?

TIPOGRAFÍAS

a b c d e f
g h i j k l m

DYSLEXIE FONT

Georgia
Helvetica
PT Sans
PT Serif
Open Sans
Verdana
Roboto
Ubuntu

LECTURA FÁCIL

CARACTERÍSTICAS

- Uso de frases simples, curtas e cunha estrutura gramatical sinxela:

- Textos presentados en bandeira (sen xustificar).
- Marxes amplas e interlineado xeneroso.
- Imaxes descritivas que concordan co texto da páxina.

LECTURA FÁCIL

FACILITA O ACCESO Á LECTURA AO ALUMNADO
CON DIFICULTADES NA LINGUAXE DERIVADOS DE:

- Discapacidade intelectual
- Discapacidade auditiva
- Dificultades de aprendizaxe
- Afasia
- TDL
- TEA
- TDAH
- Alumnado en situación de vulnerabilidade

LECTURA FÁCIL

Vidas
de mujeres
inspiradoras

HABILIDADES

PREVIAS

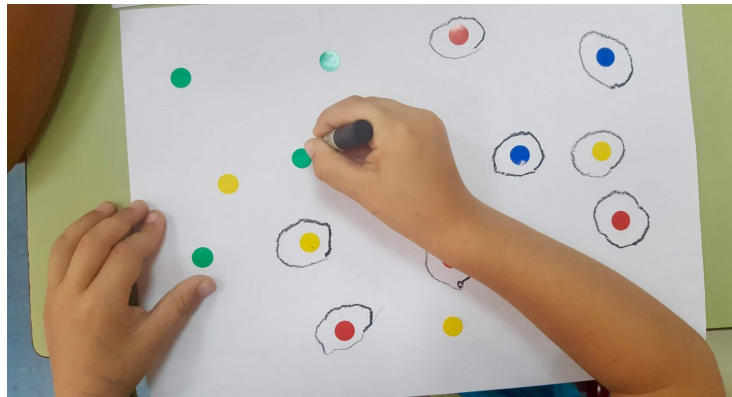
GRAFOMOTRICIDADE

- NIVEL 1: CONTROLAR O BRAZO
- NIVEL 2: CONTROLAR A MAN
- NIVEL 3: CONTROLAR OS DEDOS

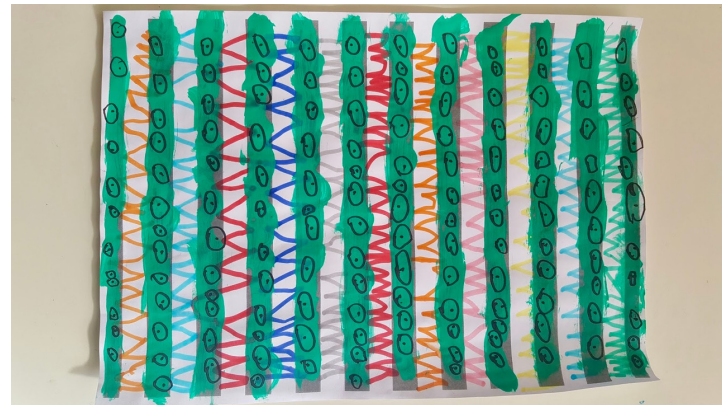

GRAFOMOTRICIDADE

NIVEL 1

NIVEL 2

NIVEL 3

GRAFOMOTRICIDADE

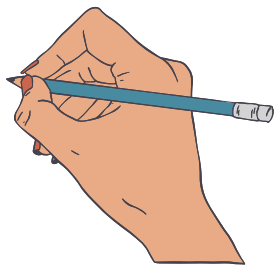

Início no traço axeitado das grafías
e a súa combinación en palabras

Aumentar a fluidez, controlar
máis o movemento, a precisión
e a velocidade

GRAFOMOTRICIDADE

A postura

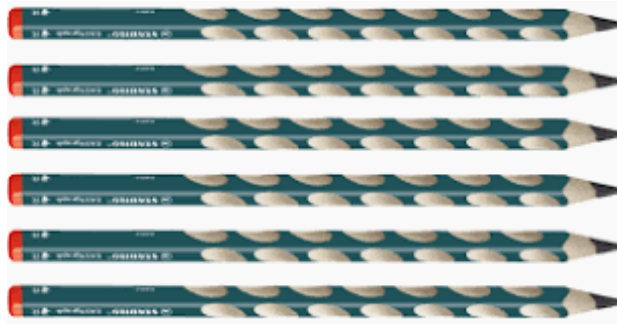

A pinza tridixital dinâmica ou trípode

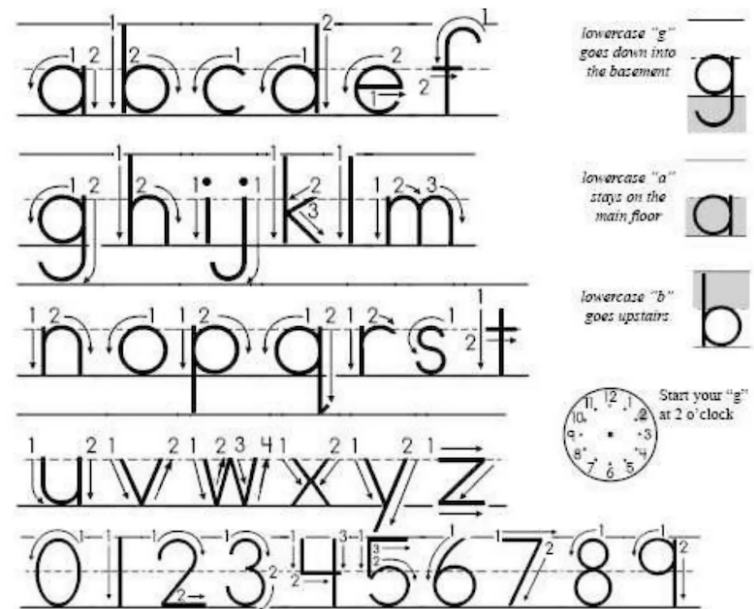
Presión sobre a lámina

GRAFOMOTRICIDADE

LETRA LIGADA OU DE IMPRENTA?

LETRA LIGADA/CURSIVA

VENTAXAS

- Desenvolvemento da competencia grafomotora superior.
- Rapidez xa que non hai que levantar o lapis.
- Segmentación visual das palabras.
- Evita confusión de letras simétricas (b-d).

INCONVINTES

- Trazos máis complexos.
- Precisa de máis práctica e tempo.
- Non evita que alumnado con dificultades teña erros de segmentación.
- Os erros por rotación b-d poden aparecer na lectura.

LETRA IMPRENTA/SCRIPT

VENTAXAS

- Máis sinxela no trazo.
- É a tipografía que atoparemos en libros de lectura.
- Alumnado con limitación significativa favorece a escritura manual.

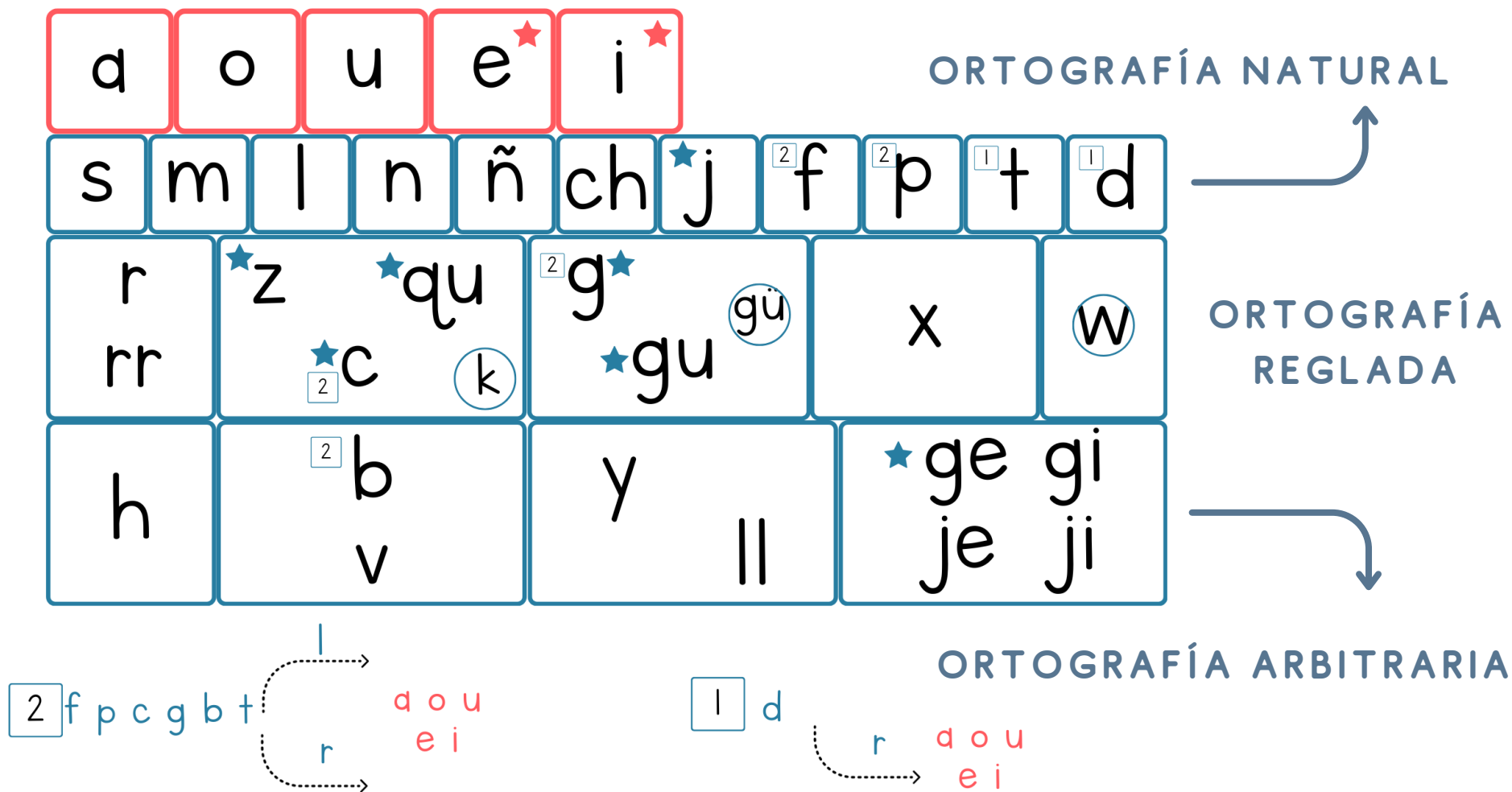
INCONVINTES

- A falta de regularidade no espaciado das letras pode facer ilexible.
- Etapas iniciais poden ter máis erros por rotación (b-d; p-q).

LETRAS EN ESPELLO

ORTOGRAFÍA

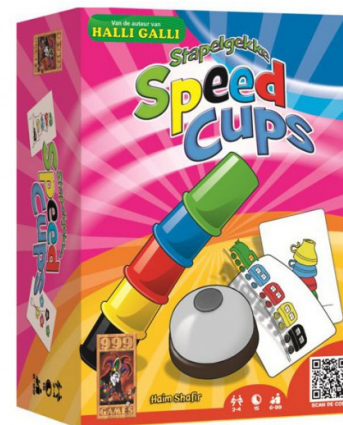
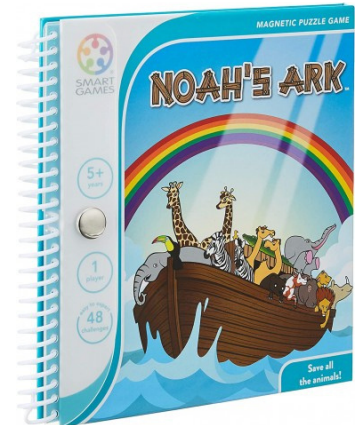
TIPOS DE SÍLABAS

ESTRUTURAS SILÁBICAS

XOGOS

PROCESOS COGNITIVOS BÁSICOS

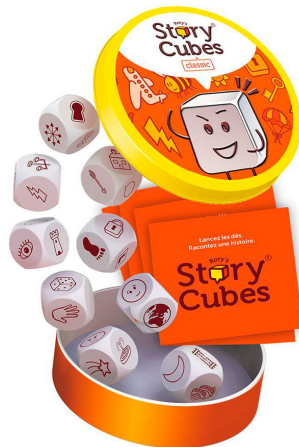
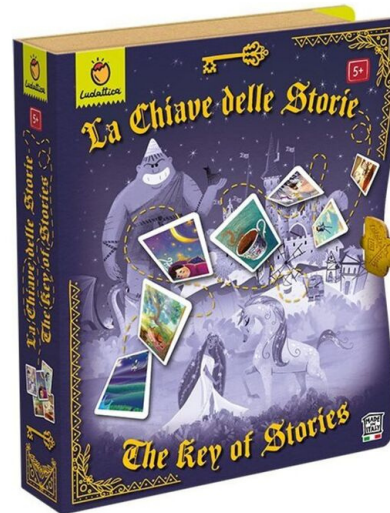
XOGOS

MOTRICIDADE FINA/GROSA

XOGOS

ESTIMULACIÓN LINGUAXE

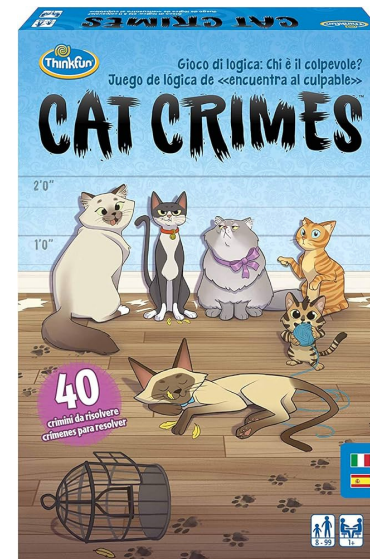
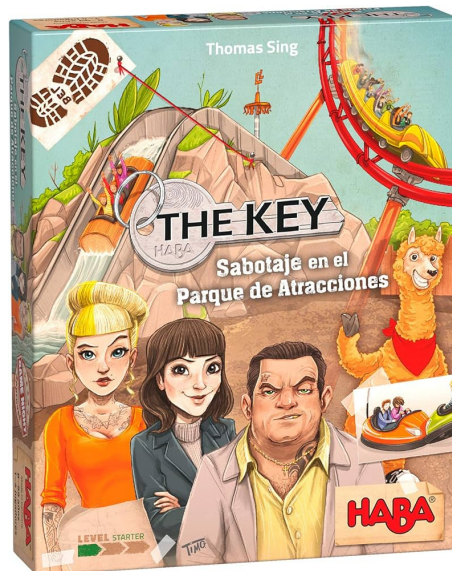
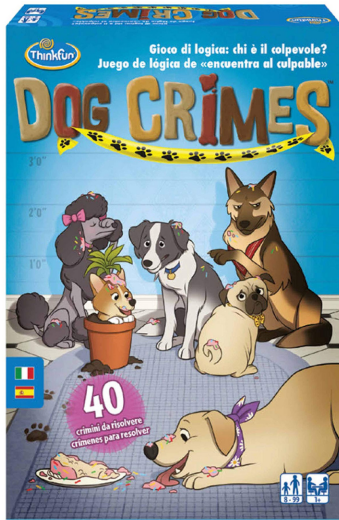
XOGOS

VOCABULARIO

XOGOS

INFERENCIAS

XOGOS

PRINCIPIO ALFABÉTICO

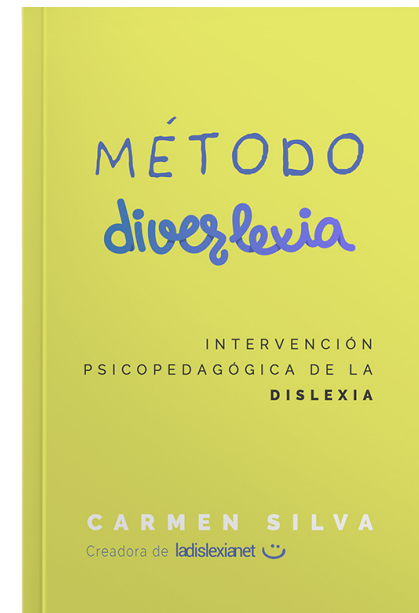
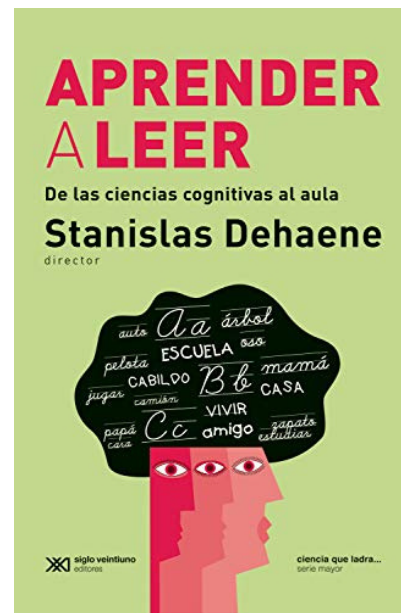
XOGOS

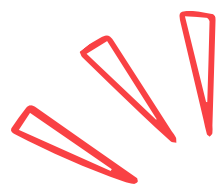
E MOITOS MÁIS!!

REFERENCIAS

- <https://dificultadesespecificasdelaprendizaje.blogspot.com/> (Julián Palazón)
- <https://www.ladislexia.net/> (Carmen Silva)
- <https://www.diverlexia.com/> (Carmen Silva)
- <https://clbe.wordpress.com/> (Juan Cruz Ripoll)
- <https://playfunlearning.es/blog/> (María Couso)

GRAZAS

LAURA.SANMARTIN@EDU.XUNTA.GAL
SARADASILVA@EDU.XUNTA.GAL